

ՄՇԱԿ

Տարեկան գինը 10 ռուբլի, կես տարվան 6 ռուբ.

Առանձին համարները 5 կոպեկով.

Թիֆլիսում գրվում են միմյան խմբագրատան մէջ.

Մեր հասցեն. Тифлис, Редакция „Мшакъ“.

կամ Tiflis, Rédaction „Mschak“.

Տէլէֆոն № 253.

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(բացի կիրակի և տօն օրերէն)

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լուրով.

Յայտարարութիւնների համար վճարում են

խրաբանչիւր բառին 2 կոպեկ.

Տէլէֆոն № 253.

ՀԻՄՆԱԳԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ Է ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՆԵՐԿԱՅ 1898 ԹԻՒ

ՄՇԱԿ

ԴՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՐԱԴՐԻ

«Մշակ» տարեկան գինը թէ՛ Ռուսաստանում և թէ՛ արտասահմանում 10 ռուբլի է, տասն և մէկ և տասն ամսականը՝ 9 ռ., ինն և ութ ամսականը՝ 8 ռ., եօթ ամսականը՝ 7 ռ., վեց ամսականը՝ 6 ռ., հինգ ամսականը՝ 5 ռ., չորս ամսականը՝ 4 ռ., երեք ամսականը՝ 3 ռ., երկու ամսականը՝ 2 ռ., մի ամսականը՝ 1 ռուբլի:

Թիֆլիսում գրվում են խմբագրատան (Բաղարայան և Բարոնակյան փողոցն, անկիւն): Ուրիշ քաղաքներից պէտք է գիտնել այս հասցեով. ТИФЛИСЪ, редакция „Мшакъ“, իսկ արտասահմանից՝ ТИФЛИС, Rédaction du journal arménien „Mschak“.

Յայտարարութիւններ ընդունվում են թէ՛ հայերէն, թէ՛ ռուսերէն և թէ՛ օտար լեզուներով:

ԲՈՎԱՆԳԱՎՈՒԹԻՒՆ

Ասեղ բաւական չէ, պէտք է և անել. — ՆԵՐ-
ՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Նամակ Գանձակից. Նամակ
Խմբագրութեան. Նամակ Խմբագրութեան. Ներ-
քին լուրեր. — ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Պատե-
րաբ. Նամակ Ամերիկայից. Նամակ Հարկչատա-
նից. Արտաքին լուրեր. — ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ. — ՅԱՅ-
ՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ. Ապո-
տամները. Անձնապատկերներ:

ԱՍԵՂ ԲԱՆԱԿԱՆ ԶԷ, ՊԵՏԻ ԵՒ ԱՆԵՂ

Ռուսաց լրագրները մի առանձին զգալու-
թեամբ են վերաբերվում իւրաքանչիւր մի լու-
րին, որ կապ ունի Փոքր-Ասիայի և այն աշխու-
րիւնների հետ, որ ձեռք են բերում գերմա-
նացիները այդ երկրում: Այդ զիւրադարձութիւ-
նը նոյն իսկ մի անհամ թանկութիւն պատճառ է
դառնում մի կողմից «Московскія Вѣдомости» և
«Свѣтъ», լրագրների և միւս կողմից «С. Петер-
бургскія Вѣдомости» լրագրի մէջ: Վերջինս իւր
աշխարհակից Վոյնարեմի մի յօդուածն էր ար-
պել, որ յայտնում էր այն միտքը թէ՛ Վիլնիւմ
կայսրի ճանապարհորդութիւնը դէպի Պալեստինէ
բրիտանական յաղթանակ կարելի է համա-
բերել Եւ անա վերջիւնեալ երկու խաւարածիւր
լրագրները յարձակվում են պ. Վոյնարեմի
վրա, անուանելով նրան ոչ-բնիկ ռուս, ոչ-օր-

թիւոյն, որ օտարամիտ է, որ օրթոդոքսութեան
թշնամի է և կամենում է ստորացնել յունադա-
ւանութիւնը արեւելքում, հպատակեցնելով նրան
բողոքական թաղաւորին: Պ. Վոյնարեմ հարկա-
ւոր համարեց հրապարակով ջրել այդ ամբաս-
տանութիւնները, ցոյց տալ որ ինքը համ ռուս
է, համ էլ ուղղափառ:

Թոյնեք այդ բանախօսը, որ միայն շատ
լաւ բնորոշում է ռուս խաւարածիւններին: Ին-
չու համար են այդքան լրագրական ներկայիս
հարգվում երթ հարցը Փոքր-Ասիայում անուե-
սական և հետեւաբար քաղաքական գերակշու-
թիւն ձեռք բերելն է, ո՞վ է կարող արդեւել, որ
ռուսներն էլ դորձեն նոյն ուղղութեամբ, ինչպէս
դորձում են գերմանացիները:

Ահա «Новое Время» լրագրի Վ. Պոլսի թղթա-
կիցը մանրամասն նկարագրում է գերմանական
աշխուրթիւնները և խօսում է այն անագին նշա-
նակութեան մասին, որ անստօղակաւ կրկա-
թուղին կարող է ունենալ ապագայում: Բայց
նա չէ բաւականանում շանթեր արձակելով և
ուղղակի առում է. «Եթէ Ռուսաստանում գտնու-
վէին եռանդու ձեռնարկողներ, կարելի է հն-
թաղից, որ Բ. Վուրը մեզ չէր բարձի կօնցե-
սիաներ տալը: Ինչ մեծ բարոյական և նիւթա-
կան օգուտներ կարող է տալ մեզ այդ ծրագիր-
ների իրագործումը: Բայց սովորական պատա-
-

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԱՊՍՏԱՄԲՆԵՐԸ

I

Ամերիկո-սպանական պատերազմի սկզբից
մեր ընթերցողները ծանօթ են այն բոլոր անց-
քերի հետ, որոնք տեղի ունեցան հարաւ-արեւե-
լեան Ասիայի ծայրերում, Ֆիլիպինեան կղզիներում:
Ներկայումս այնտեղ ստեղծվել է մի դրութիւն,
որ շատ զրգուտ է եւրօպական պետութիւննե-
րի հետքերով: Հարուստ և գեղեցիկ կղզիները
միջազգային յարաբերութիւնների մէջ մօտիկ ա-
պագայում կարող դեր պիտի խաղան, եթէ Ա-
մերիկայի մեծ հանրապետութիւնը նոյն իսկ կա-
տարեալ անկախութիւն չտրո՛ւն նրանց կամ թող-
նէ իւր հովանաւորութեան տակ: Ուստի աւելորդ
չէ լինի մի քանի տեղեկութիւններ տալ Ազիւ-
նալոյ հայերի մասին, այն Ազիւնալոյ, որ
այժմ օրվայ հերոսն է, որի դիմաց սպանական
ուժապառ կառավարութիւնը կատարեալապէս
անգոր է:

Նախ մի քանի խօսք կղզիների դերի, հարս-
տութեան և կառավարութեան մասին: Ֆիլի-
պինեան կղզիները թուով վեց հարիւր են, ունեն
զանազան միւծութիւն: Նրանց գտել է Մադըլան
1521 թին և այդ ժամանակից նրանք պատկա-
նում են Սպանիային: Չորս հարիւր տարիների
ընթացքում Սպանիան չի կարողացաւ բարեկար-
գել այդ հարուստ և շքեղ կղզիները, որոնց բը-
նութիւնից չտրո՛ւնում են անհուն հարստութիւն-
ներ: Նրանք Սպանիայի համար լոկ արդիւնքի
աղբիւր էին, դուրս ծծելով երկրի բոլոր հիւ-
թերը, սպանացիները երբեք չէին մտածել այն-
պիսի միջոցներ ձեռք առնել, որ կաթնատու-

լիանը թէ՛ փող չը կայ, մարդիկ չը կան, հեռու
է վանում այդ ցնորները: Մեզ մնում է լինել
լոկ վկաներ և տեսնել թէ՛ ինչպէս մեր աչքերի
առաջ այն երկրում, որ գտնվում է մեր ան-
միջական ազդեցութեան տակ, տեղ են գրաւում
գերմանացիները:

Թղթակցի այդ խօսքերը շատ լաւ բացատրում
են ամեն ինչ: Խօսելը բաւական չէ, պէտք է և
գործ տեսնել: Տեսնեալիս, կուրտուրական ար-
շաւանդներն զիմադրում են նոյն միջոցներով
և ոչ թէ ազգային բարձրացնելով, արտասույթ
թափելով: Այդքան միմեանց դէմ միայն թողա-
նօթներ չեն ուղղում: Ժամանակակից քաղաքա-
կրթութիւնը առաջ է տանում խաղաղ կուրտու-
րական միջոցների այնպիսի նստանքներ, որոնց
դէմ գիտութիւն, հանձար և պարտաւատկաւոր-
ութիւն է պահանջվում:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԳԱՆՁԱԿԻՑ

Յունիսի 28-ին

«Մշակ» 99-րդ համարում մեր յայտնած միտ-
քերը իրագործվեցին: Նախ՝ Գանձակի հասարա-
կութիւնը ուղարկում է Վեհափառին մի խնդ-
րագիր, մօտ 450 ստորագրութեամբ, ընդգէմ
այն հեռագրի, որը վեց հոգու ստորագրութեամբ
ուղարկված էր Վաթիկանին՝ Քաւաքալեանց
վարդապետին Գանձակից հեռացնելու համար:
Յաւում ենք, որ մեզ չաղորդեց խնդրագրի պատ-
ճէնը ուղարկել խմբագրութեանը: Երկրորդ
Թիֆլիսի քահանաներից մէկը՝ Գիւտ քահանայ
Աղանեանց՝ եկաւ Գանձակ, Վեհափառի հրամա-
նով, Բագրատ վարդապետի դէմ հեռագրով ու-
ղարկված խնդրը, ինչպէս և Սիմէօն քահանայ
Տէր-Պապարեանից դէմ մի կողմ խնդրեք
ընտելու: Այդ քահանայի հարցը մենք անուե-
կան ենք և կը հաղորդենք միայն միւս գործի
մի քանի մանրամասնութիւնները: Առաջին օրը,
երեկոյան, հինգ մարդ, իբրեւ ներկայացուցիչներ
Վեհափառին խնդրագիր ուղարկողների կողմից,
զիմում են ընդիւր-քահանային և յայտնում, որ
Վաթիկանին խնդրի են ուղարկել բազմաթիւ
ստորագրութեամբ, որի մէջ յիշատակել են 1)

Հարկերը հաւարվում են կապալառուների մի-
ջոյով, ինչպէս Թիւրքիայում: Ազգիները բաժնա-
ված են նահանգների. իւրաքանչիւր նահանգում,
բացի նահանգապետից, կայ և մի «Բեք» ին-
սանդալիտ. դա այն մարդն է, որ կապալով
վերցնել է հարկերը. կառավարութիւնը նրան է
ճանաչում, իսկ նա նահանգը բաժնաւում է փոք-
րիկ շրջանների և ամեն մէկը կապալով տալով
մի մարդու, այս վերջինից է պահանջում հար-
կերը: Հասկանալի է թէ՛ ինչ կողպուտ կը լինի
ամբողջ երկրում: Իւրաքանչիւր բնակիչ, նոյն
իսկ կանայք և երեխաները պարտաւոր են ան-
ցաղիւր ունենալ, առանց որի ոչ ոք չէ կարող ոչ
ապրել իւր բնակութեան տեղում, ոչ գնալ մի
ուրիշ տեղ: Անցաղիւր արժէ մէկ ու կէսը միւ-
լէ քսան և հինգ դոլար տարեկան, նայած թէ՛
ինչ հասարակական իրը ունի անցաղի տէրը:
Անցաղի համար երեք դոլարից պակաս տուու-
ղներ պարտաւոր են 15 օր ձրի աշխատել կա-
ռավարութեան համար կամ թէ՛ տալ լրացուցիչ
հարկ 7 1/2 դոլար. իսկ այն մարդիկ, որոնք ան-
ցաղի համար երեք դոլարից աւել են տալիս,
պարտաւոր են 11 1/2 դոլար էլ լրացուցիչ հարկ
տալ աշխատելու փոխարէն: Այս սխառնել մի
կատարեալ կողպուտ է: Եւ պէտք է չը մոռա-
նալ, որ բացի մարդկանցից, հարկի են ենթարկ-
ված ողկից ընդկիւղները, անչարժ կայքերը,
արհեստները, առևտուրը, մինչև իսկ ձիաները և
կալիւս ծառերը: Գիւղացին չէ կարող մօրթիկ կը
կամ խոզ, չը տալով նշանակած հարկը: Չինա-
ցիները բացի այս բոլորից տալիս են առանձին
հարկ այն պատճառով, որ չինացի են:

Բայց այդքան կողպուտների փոխարէն ինչ
են տալիս սպանացիները: Մինչև այժմ չը կան
լաւ պարտքներ, հաղորդակցութեան ճանապարհ-
ները շատ քիչ են, ճահճները չեն չորացնում և
այդ պատճառով օդը վատաւոր է: Աւազակու-

որ վեց հոգու ուղարկած զանգաւոր Քաւաքա-
լեանցի դէմ զգվելի զրպարտութիւն է, 2) թէ՛
Վեհափառը Գանձակի հասարակութեանը մեծ
վիշա պատճառած կը լինի, եթէ Քաւաքալեան-
ցին Գանձակից հեռացնի, 3) եթէ Վեհափառը
Քաւաքալեանցի դէմ յարուցած զրպարտութիւն-
ները և նրանց բուն պատճառները պարզեւ-
համար կը բարեհաճի ընտելութիւն նշանակել, այն
ժամանակ նշանակէ մի այնպիսի անձնաւորու-
թիւն, որ Գանձակի գործերի և հասարակու-
թեան հետ ոչինչ կապ չունենայ, ոչ անցեալում
և ոչ ներկայում (այս կէտը նրա համար էր
չեղովիլ խնդրագրի մէջ, որ ընտելը ապառ լինի
արտաքին ներգործութիւններից և հեռու կուսակ-
ցական ձգտումներից), և 4) թշուարեղ ժողովր-
դից ընտրված ներկայացուցիչներին մասնակցել
ընտելութեանը և ստորագրել արձանագրութիւնը:
Գիւտ քահանան մերժում է նրանց խնդրը, ա-
ռարկելով հետեւեալը. «Երբ հոգեւոր իշխանութիւ-
նը մէկին յանձնում է մի որ և է գործի ընտել-
ութիւնը, կը նշանակի նրան իրաւասար հաւատ է
ընծայում, ուստի ժողովրդի ներկայացուցիչնե-
րի՝ ընտելութեան ժամին ներկայ գտնվելը հս-
տանդի են համարում: Նա աւելացնել է, որ
Վեհափառից դու չէ ստացել ազգալիւրի քահանայ
և թէ՛ հեռագրից, որ հինգ մարդ է ստորագրել
և ոչ թէ վեց, չէ յիշատակում իւր մէջ մեղադրա-
կան կէտեր, որ կարողանայ իմաստը յայտնել
նրանց և թէ՛ հեռագրողներից պահանջել է, որ
դրաւոր բացատրութիւն տան, թէ ինչ բաների
մէջ են մեղադրում տեղական յաղորդ Քաւաքա-
լեանցին: «Ի՜նչ պատասխան չեմ տուցել, կցել
է ընտելը, պատասխանը ստանալուց և գործին
մօտ ծանօթանալուց յետոյ, եթէ կարելի կը լի-
նի ձեզ դիմելու՝ կը կատարեմ ձեզ ցանկութիւ-
նը: Այս խօսքերից յետոյ, հինգ ներկայացու-
ցիչները, ծանր տպաւորութեան տակ, բաժնա-
վում են քահանայից՝ զանազան ենթադրութիւն-
ներ անելով...»

Առաջին չորս օրը ընտել քահանան բացառա-
պէս նուիրեց տէր-Սիմէօն գործին: Վերջապէս՝
վերջին օրը հեռագիր ստորագրող հինգ անձից
գրաւոր յայտնում են Գիւտ քահանային որ,
զանազան հանգամանքներից ստիպված, չեն կա-

թիւնները չեն դադարում օր ու գիշեր. մարդ-
կանց կողպուտում են նոյն իսկ Մանիլայի դու-
ների մօտ: Ուստի կառավարութիւնը աւազակների գոր-
ծակիցն է և մասն է ստանում նրանց կողո-
պուտներից: Սակայն թէ՛ ինչ կարող էր անել
մի եռանդու, լաւ կառավարութիւնը, այդ ցոյց
է տալիս Սուլու անուանով կղզին, որ մի ժամա-
նակ ամենապատաւաղ տեղն էր համարվում:
Այնտեղ նահանգապետի պաշտօնով ուղարկեց
գեներալ Արօլիստ, որ հանրապետական էր. դա
մի պատաւաւոր արքայ էր նրա համար: Բայց մի
քանի տարի մնալով այդ կեղտոտ, հիւանդու-
թիւնների և աւազակների բոյն դարձած տեղում,
նա եռանդով աշխատեց և կղզին մի կատարեալ
դրաւոր դարձրեց:

Մի ծաղկով դարուն չի լինի: Չորս հարիւր
տարվայ հարստահարութիւնները կղզեցիներին
անհաշտ ու անողորմ կուր մղել սովորեցրին:
Ապստամբութիւններ անապական էին: Վերջին
մեծ ապստամբութիւնը Ազիւնալոյ յարուցածն
էր: Յեղափոխութիւնը յայտարարեց կղզիների
անկախութիւնը և հիմնեց հանրապետութիւն:

II

1897 թ. օգոստոսի 9-ին Էմիլ Ազիւնալոյ,
իբրեւ նախագահ Ֆիլիպինեան յեղափոխական հան-
րապետութեան, բանակցութիւն սկսեց սպա-
նիական նահանգապետ Պեդրո Պատեռօի հետ՝
հաշտութիւն կնքելու համար: Ապստամբները հա-
մաձայն էին նորից մտնել սպանական տիրապե-
տութեան տակ, եթէ սպանական կառավարու-
թիւնը կը տալ 30 միլիօն պեսետ՝ ապստամբու-
թիւնը ճնշելու ժամանակ բոլոր վնասվածներին
վարձատրելու համար: Բայց զբաղեց Ազիւնալ-
ոյ առաջարկեց հաշտութեան հետեւալ պայման-
ները. 1) հեռացնել վանքերից բոլոր վարդա-
պետներին, 2) կղզիների կողմից պատգամաւոր

Եկել չէ տառա-
 չը պիտի վա-
 նասպանութի-
 սաւելի չէ, և
 է ասել, նոյն
 Վասնաւոր մ-
 Տետ համաձա-
 ութիներէ վը-
 և բանաւոր
 պարագաներ
 տանկէկան և
 դակ հետեւա-
 ընդունելութի-
 Ան ձն ա
 մի ջ ո ց ն ե ր
 սանձասպան-
 րինական տ-
 սիտական օր-
 վայել գործ
 ժուէ է: Մե-
 սպանի տ-
 թէնքում նը-
 նէուրիւնը
 բում բոլոր
 հետեւում, ա-
 ղուն սահմա-
 կան հանդէս
 համարվում
 ինկադարպա-
 վում է: XIV
 քաղաքներու
 բում խալաթ-
 էին տալիս:
 բուրդի եպիս-
 լու համար չ-
 Լուրդովիկու-

սարակութեան աղաչանքներն հեղինակն ծիծաղով մը միայն պատասխանեց:

Սակայն այդ դիւային ուրախութիւնը երկար չէր կրնար տեւել. այսօր Ամերիկայի ցորենի արտերը 650,000,000 պուլը ցորեն ունեն մի քանի շաբաթէն հատուենալու. Այնքով իր դրամագլխով չէր կրնար անդնդաւ գնումները շարունակել յաւիտեան և զինքը բարձր պահել. սպառեցաւ իր դրամական ուժը. յանկարծ վար գահավիժեցաւ ցորենի գինը իր արուեստական բարձրութենէն. պուլը 85 սենթ միայն կարժէ այսօր, և որքան ու աղքատներու արցունքներէն քաշուած միլիոնները չը մտան Այնքովի գրգռանք. Ներսիսապետը միլիոնատէրը այսօր սընանկ է. եթէ չօրը հարստութիւնը չը լինէր, անկարող պիտի լինէր իր պարտքերը տալ. օրը օրնութեամբ թերևս կարող լինի իր վաճառականական պատիւը պահել, ուրիշ տեսակ պատիւ չունի արդէն: Նրանի թէ այս պատիւը օրինակ լինէր ուրիշներուն: «Նիւ-Եօք» ձերբոր թերթը այս պատիւը բաւական չը համարէր, կառավարական օրէնքներ կը պահանջէ մարդկութիւնը չարաբարութիւնէն հեռու քշել մը խտուրտեմբար խոսելու համար: Բայց քանի որ այդ տեսակ օրէնքներ չը կան միշտապէս գոյութիւններ պատժելու, կառավարիչ որ երիտասարդը կառավարական պաշտօն մը ստանձնէ:

Արմէն

ՆԱՄԱԿ ՀԱՔԷՇՏԱՆԻՑ

Ճիւղողի, յունիսի 21-ին
Հաբէշտանը թէ արտադրող երկրի է և թէ եւրոպական ապրանքներ սպառող մի շուկայ: Իրաւ է, ճանապարհների վատութեան պատճառով Հաբէշտանի վաճառականութիւնը դեռ սահմանափակ վիճակի մէջ է, բայց շուտով երբ երկաթուղին կը վերջանայ, ճանապարհները մեծ զարկ պիտի տան վաճառականութեան: Այնպիսի բերքեր, որոնք մինչև այժմ, ճանապարհների դժուարութեան պատճառով, չէ կարելի արտաբերել, երկաթուղին միջոց պիտի տայ արտահանելու, որով երկաթուղիները աւելի առաջ կը դնայ, և մի և նոյն ժամանակ ժողովուրդը հարստանալով եւրոպական ապրանքների աւելի մեծ սպառում կը լինի: Այսօր Հաբէշտան թէև գլխաւորապէս և ոտաբերիչ է ման գալիս, բայց վաղը թէ գլխաւորի և թէ ոտանաւոր պահանջ պիտի տր զգայ: Վերջին անգամ, պատերազմի առիթով խաղաղությունից հեռ չգլխաւոր նրանցից սովորեցին գլխաւոր դնել, նախ գերբները կամ պատերազմի մէջ կողոպտած գլխաւորներով ծածկեցին իրանց գլուխը, յետոյ մինը միւսին նմանեւ ուղեւորով սկսեցին գնել: Այսպիսով, չգլխաւոր լուստար ազգերի հետ, իրանք էլ կամաց-կամաց պիտի հետեն նրանց և ուրիշ բաներում:

Ռուսաստանի վաճառականութիւնը արդեօք պիտի կարողանայ շահվել այս նոր երկրից: Մինչև այսօր Հաբէշտան ներմուծվող ապրանքները անգլիական, գերմանական և զաղիական ֆաբրիկաների արտադրութիւններ են. ռուսական ոչ մի իր չը կայ: Վերջերս Անտիպիլի բերած ապրանքները ցոյց են տալիս, որ դրանք էլ կարող են ընդունելութիւն գտնել, եթէ գները մէջ կարողանան մրցել անգլիական կամ գերմանական ապրանքների հետ: Ռուսաստանը դժուարութիւններ ունի իր ապրանքները այս կողմերը ուղարկելու, չունենալով ուղղակի հաղորդակցութիւն այս կողմերի հետ: Ռուսական նաւթը կարող պիտի լինի մրցել ամերիկականի դէմ, եթէ նիւսակալից Ռուսաստանի նաւթարդիւնները ուղղակի հաղորդակցութեան համար միջոցներ ձեռք առնեն: Հաբէշտանը նաւթի սպառման մեծ ասպարէզ պիտի տայ և նրանք կը շահվեն, որոնք առաջուց կը մտածեն այդ մասին և միջոցներ ու դիւրութիւններ կը ստեղծեն: Եթէ մի օր ամերիկացին գայ և նաւթի մեծամասնութեան շնորհ ստանայ թագաւորից, այն ժամանակ ռուսաստանցիներին կը մնայ հեռուից դիտել և նախանձել:

Գ. Արաբեանց

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—«Tempt» լրագիրը հաղորդում է, որ կրեական հարցի մէջ վերջին օրերս նոր շարժում է նկատվում և այդ շարժումը առաջ է բերել Ռուսաստանը: Այն տիրապետող դիրքը, ասում է այդ առիթով «Frankf. Zeitung» լրագիրը, որ Ռուսաստանը մտադիր է խաղաղ կրեական հարցի լուծման գործում յայտնվել յունիսի 19-ին կայացած գերազանցական խորհրդակցութեան մէջ: Պարտաւոր Այդ նիստին, ռուսաց գերազանց Զինուորի միջոց, որ նա պիտի դիմէ Բ. Կրան պաշտօնապէս և տեղեկացնէ այն որոշման մասին:

որ տեղի է ունեցել Կրեական ժամանակաւոր վարչութիւն հաստատելու վերաբերմամբ: Անգլիայի ներկայացուցիչը առարկեց, որ իր կառավարութեան կարծիքով, անուպատակաբար մը պաշտօնական ընտրութիւն տալ այդ գեղութիւններին: Նրա կարծիքը հետ համաձայնեցին խաղաղական և ֆրանսիական գերազանցները: Զինուորի վրայ այդ առիթով տեսակցութիւն ունեցաւ թիւրքաց արտաքին գործերի մինիստրի հետ: Համաձայն արդէն մշակված ծրագրի, կղզու մէջ կարգ պահպանելու գործը յանձնվում է կրեական ազգային ժողովի կազմակերպչական կարգերի նախագահներ, որոնք իրաւունք ունեն արձակել կազմակերպչական, հաստատել ժողովարմարի և մտնել քաղաքներում վարչութիւն: Մովսիսեան շրջանները առաջվայ նման յանձնվում են ժողովակների խորհրդին:

ՄՇԱԿԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՌՈՒՍԱՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԻՑ

ԱՄԵՐԻԿՈ-ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՎԱՇԻՆԴՏՈՆ, 30 յունիսի: Մովսիսեան մինիստրութիւնը տեղեկութիւն ստացաւ, որ Սանտ-Նազարի ռաբակութիւնը սկսվեց:

ՆԻՒԵՐՈՒԿ, 30 յունիսի: Հեռագիրը Խուրազ-վայից հաղորդում է. յունիսի 9-ին (ն. ա.) եկան սպանիական օֆիցերներ, բերելով մի նամակ զինեւր Տօրալից, որով յայտնում է Շաֆտերին, որ պատրաստ է յանձնել քաղաքը, եթէ միայն նրա զօրքերին թող կը տրվի հեռանալ զէնքով և զինւորական պատիւներով: Պայմանները հաղորդվեցին Վաշինգտոն:

Շաֆտերի հեռագիրը հաղորդում է, որ դուրսիւնը փոխվեց և որ ինքն գտնվում է անմիջաձեռնալի դիրքի վրա ու ոչ մի յարձակումից չէ վախճնում:

Հեղինակաւոր աղբիւրից հաղորդում են, որ Մաւ-Կինէյ կընդունի Սանտ-Նազարի միմիայն անպայման անձնատուր լինելու:

ԼՈՒԴՈՒՆ, 30 յունիսի: «Daily Telegraph» լրագիրն հաղորդում են Մարդիկից, լատաւոյն աղբիւրից, որ խաղաղութեան բանակցութիւնները սկսված են և արդէն նշանաւոր հետանքներ են ունեցել: Շուտով բանակցութիւնները բարձրվին պաշտօնական ձև կը ստանան:

ՄԱՐԻԻԿ, 30 յունիսի: «Imparcial» լրագրի ասելով, կառավարութիւնը այն երկաթուղիներն եկաւ, որ եթէ խաղաղութեան բանակցութիւնները կը սկսվեն մինչև Սանտ-Նազարի և Մանիլայի անկումը, այն ժամանակ կարելի է ձեռք բերել նուազ անձեռնառու պայմաններ: Լրագիրը երկաթուղի է, որ կառավարութիւնը այդ մտքով հեռագրեց է Բլանկօին: Բլանկօի պատասխանից կարված կը լինի թէ արդեօք կառավարութիւնը կը սկսի բանակցութիւններ:

ԽՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ՅԱՅՏՆՈՒՄ Է

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐԻՆ. Յունիսի 1-ից մինչև տարվայ վերջը «Մշակ» արժէ 6 րուբլի: Այն անձինք, որոնք սխալմամբ ուղարկել են 5 րուբլի, թող բարեհաճեն ուղարկել մնացած 1 րուբլին: ՆԱԻԻՐԻՆ, Գ. Սարգսեանց. Կարող էք յայտարարել «Մշակ» մէջ վաճառելու մասին: Օրինակները մեզ ուղարկելու կարգը չը կայ: Յայտարարութիւնից յետոյ ցանկացողները ուղղակի կարող են ձեռք դնել:

ԲՈԺԻՑ-ՊՐՈՄԻՍԼ, Տ. Ուղարկած փողը յօդուս կարտեաների տալանքը. համաձայն ձեր ցանկութեան՝ ձեր անունը չի տպագրվի: ԿԱՐԱՍՈՒ-ԲԱԶԱՐ, Յ. Պ. Յայտարարութեան բառը, իւրաքանչիւր անգամ, արժէ 2 կոպէկ: Բարեհաճեցէ հաշիւ և ուղարկել:

ՊԵՏՐՈՎՍԿ, Մ. ԱՅ. Հաւանօրէն ձեր զրքերի համար ժամանակին կարգադրութիւն արված է: Հաղորդեցէ, խնդրում ենք, երբ էք ուղարկել և ինչ գրքեր էք խնդրել:

ԽՐԱԳՐՈՒ ԱՆԷՔՍԱՆԻ ԲԱԼԱՆԹԱՐ

Հրատարակիչ ԱՆԴՐԵՅՍ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱԻՐ ՀԻՒՆԻՒՄՆՈՑ
Բ. ՆԱԽԱՍԱՐԳԵԱՆԻ

(Կուկիս, Վօրոնցովի արձանի հանդէպ)
Հիւանդներին ընդունում են ամէն օր, բացի կիրակի օրերից:

ԱՌԱՋՈՑՆԵՐԸ

Բ. Ա. ՆԱԽԱՍԱՐԳԵԱՆԻ—11—12 ժ. վրաբու-ժութեան, վնասերի (սիֆիլիս) և միզասեռ. հ. Կ. Մ. ԶԻՆՈՎԱՆԻ—9—10 ժ. աչքի, ներքին և ներարկային հ. ԿԻՆԲՈՒՇԿԻ Ս. Ի. ՐՈՒԿԵՆԿՈ—10 1/2—11 1/2 ժ. կանանց և երեխայից հ., ծաղիկ պատուանտում: Զ. Ի. ԲԱՐԱՆԱՍԵԱՆԻ—11 1/2—12 ժ. կանանց հիւանդ:

Ա. Պ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ—1—1 1/2 ժ. ներքին և երեխայից հ.

Ա. Գ. ԳՈՒՐԿՈ—1 1/2—2 1/2 ժ. ներքին, և մի-կատեւական հ. ախաճի, կոկորդի և քիթի հ.

ԵՐԵՎԱՆԵՐԸ

Վ. Մ. ՄԱՍՎԻԼԱՆԻ—6—7 ժ. ներքին և երե-խայից հ. ներարկային և մորթի հ.

Բ. Ա. ՆԱԽԱՍԱՐԳԵԱՆԻ—6 1/2—7 ժ.

Տ. Ի. ՐՈՒԿԵՆԿՈ հիւանդանոցում քիմիական և խոշորացուցական հետազոտութիւններ է ա-նում մէջի, խիւի, արեան, կաթի և այլն:

Վճար 50 կ. չքաւորները ձրի: Համախորհրդի (Կոնսիլիումի) և օպերացիայի համար առանձին: Հիւանդանոցի վերատեսուչ

139—150 Բժշկապետ ՆԱԽԱՍԱՐԳԵԱՆԻ

ԱՆԷՔՍԱՆԻ Բ. ՄԱՍՎԻԼԱՆԻ

ԱՂԱՏԱՑԱՅ ԿԱՅԱՐԱՆՈՒՄ

չէ ընդունում կօմիսիօն երական յանձնարարութիւններ:

Յունիսի 1-ից փակվում է դրամաները: Տեղեկութիւններ համար խնդրում են դիմել այս հասցեով. ԲԱՅԻՅՄԱՆԻ (Կար. օբ.) Ալեքսանդր Ա. Մալախանց:

2—3

ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ ԴՊՐՈՑԻ ՎԱՐՁՈՒ-

ԹԻՒՆԸ օրանով յայտարարում է, որ դպրոցում վերաբնութիւնները սկսվելու են օգոստոսի 26-ին, իսկ նորեկ աշակերտները ջըն-նութիւնները՝ 31-ին: Նորեկները խնդրները կընդունվեն օգոստոսի 22-ից մինչև օգոստոսի 29-ը: Խնդիրների հետ անպատճառ պէտք է ներկայացվեն. 1) ծնողների վկայական (իսկա-կան և ոչ քաղաքացի) և 2) ծաղիկ վկայական: Առանց վկայականների աշակերտները չեն են-թարկվի ընդունվան:

Բ. և Գ. պատրաստականներում և I դասա-րանում տեղ չը լինելու պատճառով ընդունե-լութիւն չի լինի:

1—1 Տեսուչ՝ Ս. Բալաղեանց

ՄԻ ՎԱՐՁՈՒՄ

ՈՐ ԳԻՏԷ ՖԱՐԱՆՍԵՐԷՆ ԵՒ ՄՈՒԶԻԿԱ, կամ-նում է վարել կոմպոզիտօր և կամ դաս-տիարակչուհու (դուկերանտու) պաշտօն, մի կամ երկու աղկալ սօս: Համաձայն է հետևալ քա-ղաքի: Հասցեն՝ Лабораторная, № 5, д. Пурино-ва, спростъ учительницъ:

2—6

ՎԱՐԱՍԱՆԻ ԵՒ ԻՄԵՐԻԹԻ ՀԱՅՈՑ ՎԵՃԱԿԱՅԻՆ ԱՏԵՆԻ

Մէջ նշանակված է աճուրդ 3 յունիսի այս տարվայ, առանց կրկնաձրի, կապարով տալու էքմիաճին տունը իր խանութներով, որ գտնվում է Պուշկինեան փողոցի վրա: Աճուրդի մասնակցողները պէտք է ներկայացնեն զրաւական, իսկ պայմանների մասին կարող են տեղեկանալ կոնսիստօրիայի դիւանատանը:

2—3 Անգամ կոնսիստօրիայի՝ Թադէոս Վարդապետ

Լ Ո Յ Ս Տ Ե Ս Ա Ի

ԼԵՑ

Մ Է Լ Ի Ք Ի Ա Ղ Զ Ի Կ Ը
(Պատմական վեպ 753 երես):

Գիր 1 րուբլի 30 կոպէկ: Գիմել հեղինակին. ТИФЛИСЪ, редакция „Мусака“:

Թիֆլիսում ծախվում է և Կենտրոնական գրադաճառանոցում:

2—10

ԹԻՖԼԻՍԻ ԲԱՂԱՔԱՅԻՆ ՈՒՊՐԱՎԱՆ

Երանում է ի գիտութիւն բոլորի, որ այս տարվայ յունիսի 4-ին, նրա շինութեան մէջ տեղի կունենայ ԱճՈՒՐԻ, կապարով տալու, 1899 թ-ի ապրիլի 30-ից, վեց տարի ժամանակով, քաղաքային ազատ ԴԵՂԱՏՈՒՆԸ, որ այժմ կապարով է վերցրել պրովիզօր կամօցի: Պայմանագրերը կարելի է տեսնել քաղաքային ու պարավայի մէջ, լի օրերը, 8—1 ժամ ցերեկայ:

(չ. շ. հ.) 3—3

ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ

Ե Ր Կ Ո Ւ Ս Ե Ռ Ի Ա Ն Ձ Ա Ն Ց Հ Ա Մ Ա Ր

ՏԱՄԵԹԵՐՈՐԻ ՏԱՐԻ

Առևտրական Կուրսերի նպատակն է՝ մասնագիտական առևտրական կրթու-թիւն տալ երկու սեռի անձանց և պատրաստել զործնական ճանապարհով հմուտ հաշուապահներ: Աւարտողները ստանում են ատեստատ եր:

Աւարտելի առարկայք օրանք են՝ 1) Առևտրական Տնտեսութիւն, 2) Առևտ-րական Թուրքանութիւն, 3) Հաշուապահութիւն (պարզ, կրկնակի և բանկա-յին), 4) Թուրքանութիւն համրիչի վրա, 5) Առևտրական Թղթակցութիւն, 6) Առևտրական և մուրհակի կանոնադրութիւն և 7) Գեղադրութիւն, վատ ձեռքի ուղղութիւն:

Աւսումը սկսվելու է սեպտեմբերի 15-ից: Ընդունելութիւնը սեպտեմբերի 1-ից, ամենայն օր, առաւօտեան 10-ից մինչև 11-ը, և երեկոյեան 4-ից մինչև 8 ժամը, կուրսեր Հիմնով բնակարանում, Սօյալաւում, Ալեքսանդր Փրիզօսովի տանը, № 9, Սերգիեյսկայա և Նազօրիայա փողոցների անկիւնում: Մրադիրը և կանոնները կարելի է ստանալ ձրիապէս եղբ. Մովսիսօվների բանկային գրասենեակում և կուրսեր Հիմնով բնակարանում: Օտարաքաղաքացիք դիմում են՝ Тифлисъ, С. П. Мануэляну:

(չ. շ.) 6—25